

KRÁL VE ŽLUTÉM



Robert W. Chambers

Splendidum družstvo

4.

KRÁL VE ŽLUTÉM

Copyright © Robert W. Chambers, 1895

Translation © Alena Adamcová, 2025

Cover © Splendidum družstvo, 2026

Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2026

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-423-3 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-424-0 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-425-7 (PDF)

Z amerického originálu *The King in Yellow* by Robert W. Chambers
přeložila Alena Adamcová.

Obsah

Král ve žlutém.....	4
Maska	26
Na dračím dvoře.....	47
DOPORUČUJEME	56

Král ve žlutém

Ke konci roku 1920 dokončila vláda Spojených států program přijatý v posledních měsících vlády prezidenta Wilsona. V zemi panoval klid. Nově vytvořené odbory řešily otázky mezd. Válka s Německem, které obsadilo ostrov Samoa, proběhla bez následků pro republiku. Invaze a okupace Norfolku byly zapomenuty díky sérii námořních vítězství a obklíčení generála von Gartenlauba ve státě New Jersey. Investice na Kubě a Havaji se stoprocentně vyplatily. Obrana země byla pozvednuta na potřebnou úroveň. Pobřežní města byla opevněna. Generální štáb reorganizoval armádu podle pruského systému; její počet byl zvýšen na 300 000 mužů, nepočítaje milion záložníků. Šest nejmodernějších eskader, vybavených křižníky a bitevními loděmi, hlídkovalo ve všech mořských oblastech a zásoby páry postačovaly k nepřetržité kontrole i vnitřních vod.

Vládcí Západního pobřeží si konečně uvědomili, že pouhá láska k vlasti nestačí k jejímu důstojnému zastupování v zahraničí a že diplomatická kolej je stejně nezbytná jako právnické školy. Národ vzkvétal. Chicago, na čas ochromené druhým velkým požárem, povstalo z trosek v celé své královské nádheře a předčilo Bílé město, jež bylo ve spěchu obnoveno pouze pro rok 1893. Všude mizely slumy a nahrazovaly je honosné stavby; dokonce i v New Yorku náhlá touha po kráse vytlačila většinu ubohých architektonických výstřelků. Ulice byly rozšířeny, vydlážděny a osvětleny, vysazeny stromy, založena náměstí, část železnic byla zrušena a nahrazena podzemní dráhou.

Nové vládní budovy a kasárna byly po architektonické stránce bezchybné. Kamenná nábřeží obepínající ostrov se proměnila v parky. Místní obyvatelstvo to přijalo jako boží požehnání. Státní financování

divadla a opery přineslo své plody. Národní umělecká akademie Spojených států se stala plně srovnatelnou s klasickými evropskými školami.

Z posledních smluv s Francií a Anglií jsme pouze těžili. Vyhoštění cizích Židů jako preventivní opatření, osídlení nově nezávislého černošského státu Suani, kontrola imigrace, nové zákony o naturalizaci a postupná centralizace výkonné i zákonodárné moci — to vše přispělo k národnímu klidu a prosperitě. Vláda vyřešila otázku původních obyvatel Ameriky — indiánští rangery v domorodých krocích se stali poslušným nástrojem ministra lesního hospodářství a národ si s úlevou oddychl. Po svolání kongresu všech náboženských organizací zmizely z povrchu země fanatismus a nesnášenlivost; dobrota a milosrdenství sblížily znepřátelené proudy a lidé začali říkat, že nastalo království Boží — přinejmenším v tom světě, který se nazýval Nový.

Sebezáchova nade vše — a tak Spojené státy zpovzdálí sledovaly, jak se Německo, Itálie, Španělsko a Belgie svíjejí v křečích anarchie, zatímco Rusko, skryté za Kavkazským hřebenem, si tyto země jednu po druhé podrobovalo. Léto roku 1899 bylo v New Yorku poznamenáno demontáží železnic. Následující zimu začala dlouholetá kampaň za zrušení zákonů zakazujících sebevraždu. V dubnu roku 1920 byla završena otevřením prvních státních Domů odsouzenců na Washington Square.

Toho dne jsem měl nějakou záležitost u doktora Archera na Madison Avenue. Před čtyřmi lety jsem spadl z koně a od té doby mě čas od času trápily bolesti v oblasti šíje a týlu. Před čtyřmi měsíci jsem se jich konečně zbavil a toho dne mě doktor propustil se slovy, že jsem zcela zdrav. Po pravdě řečeno byl jeho honorář přehnaně vysoký, ale zaplatil jsem jej beze zbytku. Nezapomněl jsem totiž, že před čtyřmi lety doktor Archer spáchal lékařský omyl. V bezvědomí mě tehdy zvedli z chodníku a odnesli do jeho domu. Někdo z milosrdenství poslal kulku do hlavy mého koně. Doktor prohlásil, že mám

poškozený mozek, umístil mě do své soukromé kliniky a začal mě léčit jako duševně chorého. Nakonec mě uznal za uzdraveného, a přestože jsem byl po celou dobu při zdravém rozumu a neméně normální než on sám, přece jen jsem „zaplatil školné“, jak s oblibou žertoval, a kliniku opustil. Tehdy jsem mu s úsměškem řekl, že se mu za jeho omyl jednou jistě odvděčím. On se srdečně rozesmál a požádal mě, abych mu občas zavolal. Činil jsem tak v naději, že se mi někdy naskytne příležitost mu to oplatit. On mi ji však neposkytoval — a já byl trpělivý, uměl jsem čekat.

Pád z koně pro mne měl naštěstí nikoli zhoubné, nýbrž blahodárné následky: celý můj charakter se změnil k lepšímu. Z líného mladého hejskovitého povaleče jsem se stal činným, energickým a ve všem střídým — ale především... především ctižádostivým. Jen jediná věc mě znepokojovala. Ať jsem se sobě vysmíval jakkoli, nepřestávala mě tížit.

Když jsem ležel na klinice, poprvé jsem si koupil a přečetl *Krále ve žlutém*. Pamatuji si, že po prvním aktu mě napadlo, že je to zbytečná ztráta času. Vyskočil jsem a mrštil knihu do krbu. Svazek narazil na mříž a zůstal na ní rozevřený. Kdyby tehdy mé oči nepadly na otevřenou stránku a nespočinuly na prvním verši druhého aktu, k této hře bych se nikdy nevrátil. Naklonil jsem se, abych knihu postrčil do ohně, přečetl jsem ten řádek — a s výkřikem hrůzy, či snad prudkého rozkošného zachvění, jež proniklo celou mou bytostí, jsem ji vyrval z plamenů a odnesl do ložnice. Tam jsem ji četl a znovu četl bez přestání, plakal a smál se, zachvácen nervózním třesem. A dodnes mě znepokojuje, že nedokážu zapomenout na Karkosu, kde na nebi září černé hvězdy, kde se stíny lidských myšlenek po poledni prodlužují, když se dvě slunce noří do jezera Hali. Můj rozum si navždy uchoval paměť Bledé masky. Modlím se, aby Bůh proklel dramatika, tak jako dramatik proklel svět tímto nadzemským dílem — strašlivým ve své prostotě, neodolatelným ve své pravdě — celý tento svět bude ležet v prachu před *Králem ve žlutém*.

Když francouzská vláda zabavila přeložené výtisky právě dorazivší do Paříže, celý Londýn si je samozřejmě chtěl přečíst. Je známo, že se kniha šířila jako epidemie, z města do města, z kontinentu na kontinent. Všude byla zakazována, konfiskována, odsuzována v tisku i na kazatelkách, zatracována dokonce i nejpokrokovějšími literárními kritiky. Ne že by tyto zhoubné stránky porušovaly tabu, odhalovaly zakázané doktríny či urážely něčí přesvědčení. Kniha prostě nezapadala do žádného kánonu, a přece panovala shoda, že samotné Umění bylo ve hře *Král ve žlutém* znesvěceno — a všichni chápali, že lidská přirozenost nemůže takový nápor unést a dál žít, jakmile jednou pochopí slova skrývající v sobě nejčistší jed. Naivní banálnost prvního aktu jen zesilovala zhoubné účinky dalšího čtení.

Ale odbočuji. Onoho dne, 13. dubna 1920, když jsem kráčet od doktora Archera po Madison Avenue, byly otevřeny první vládní Paláce smrti. Na jižní straně Washington Square, mezi Worcester Street a Pátou avenue. Blok, který se dříve skládal z množství zpustlých starých budov s roztroušenými kavárnami a restauracemi pro přistěhovalce, byl vládou vykoupen už v zimě roku 1898. Francouzské a italské podniky byly strženy, celý blok obehnán pozlaceným železným plotem a proměněn v nádhernou zahradu s trávnicí, záhony a fontánami. Uprostřed zahrady stála malá bílá budova přísné klasické architektury, obklopená kvetoucími keři. Šest iónských sloupů neslo střechu a jediný vchod byl pobit bronzem. Před dveřmi byla umístěna sochařská skupina *Sudičky* — dílo mladého amerického umělce Borise Ivejna, jenž zemřel v Paříži ve věku pouhých třidvaceti let.

Probíhala zahajovací ceremonie, když jsem přecházel Univerzitní náměstí a vstupoval do parku. Proplétal jsem se mlčenlivým davem přihlížejících, ale na Čtvrté avenue mě zastavil policejní kordon. Dragounský pluk stál v půlkruhu kolem Paláců smrti. Na tribuně obrácené k Washington Square stál guvernér státu New York. Za ním přešlapovali starosta New Yorku a Brooklynu, generální policejní inspektor, velitel vládních vojsk, plukovník Livingston — náčelník

prezidentské gardy Spojených států, generál Blount — velitel ostrova Governors a newyorského a brooklynského garnizonu, admirál Buffby, velitel Severní flotily, generálporučík Lanceford, personál národní charitativní nemocnice, senátoři Wies a Franklin za stát New York a komisař veřejných prací. Tribunu obklopovala eskadrona husarů národní gardy.

Guvernér právě dokončoval odpověď na krátký projev hlavního lékaře. Zaslechl jsem, jak říká: „Zákony zakazující sebevraždu a stanovující trest za pokus o sebezničení byly zrušeny. Vláda uznala za vhodné přiznat člověku právo ukončit existenci, jež se stala nesnesitelnou v důsledku fyzického či duševního utrpení. Domníváme se, že vyřazení takových jedinců ze společnosti jí přinese užitek. Po přijetí zákona počet sebevražd ve Spojených státech nevzrostl. Nyní, když se vláda rozhodla zřídit Paláce smrti v každém městě, městečku i vesnici, ukáže se, zda onu nabízenou pomoc přijme ta část lidstva, mezi níž denně přibývají nové oběti.“

Odmlčel se a obrátil se k bílé budově za tribunou. Nastalo mrtvé ticho.

„Zde čeká bezbolestná smrt toho, kdo již není schopen snášet životní útrapy. Hledáte-li smrt, naleznete ji.“

Poté se obrátil k veliteli prezidentské gardy a dodal: „Prohlašuji Paláce smrti za otevřené.“

A rozhlédnuv se po ohromném davu ještě jednou zřetelně zopakoval: „Občané Spojených států amerických, jménem vlády prohlašuji Paláce smrti za otevřené.“

Slavnostní okamžik narušil ostrý povel — husarská eskadrona se dala do pohybu za guvernérským kočárem, dragouni se přeskupili a seřadili podél Páté avenue v očekávání velitele garnizonu, jízdní policie je následovala.

Zanechal jsem dav zírající s otevřenými ústy na bílé mramorové Paláce smrti, přešel Pátou avenue a zamířil po západní straně k Bleecker Street. Pak jsem se otočil doprava a zastavil se před temným krámkem s vývěsním štítem:

Hauberk, zbrojář

Obvyklou cestou jsem vystoupal po třech napůl rozpadlých ramenech schodiště a zaklepal na malé dveře na konci chodby. Otevřel mi pan Wilde a já vstoupil.

Zavřel dveře na dva zámky a přisunul k nim těžkou truhlu. Teprve potom ke mně přišel a posadil se vedle mě, přičemž se mi díval přímo do tváře svýma hluboko zapadlýma bezbarvýma očima. Nos a tváře měl poseté šesti čerstvými škrábanci a stříbrné drátky, které držely jeho umělé uši, byly posunuté. Napadlo mě, že snad nikdy předtím nevypadal tak podivně. Neměl uši — místo nich si připevňoval umělé, a nyní se tenký drátek, na němž držely, nepatrně posunul. Ty uši byly jeho jedinou slabostí. Z vosku, natřené narůžovo, prudce kontrastovaly se žlutavou barvou jeho obličeje. Měl by si spíš dopřát luxus protézy pro levou ruku, na níž od narození neměl prsty — ale tenhle nedostatek mu zřejmě vůbec nevadil, zatímco se svými umělými ušima byl zcela spokojen.

Byl malého vzrůstu, sotva vyšší než desetileté dítě, s nádherně vyvinutými pažemi a silnými, téměř atletickými stehny. Přesto bylo na panu Wildovi nejpozoruhodnější, že člověk s tak neuvěřitelným intelektem a vzděláním může mít tak zvláštní tvar hlavy. Byla hladká a protáhlá, jako u nešťastníků, kteří stráví celý život v ústavech pro slabomyslné. Mnozí ho považovali za šílence, já však s jistotou věděl, že jeho rozum je stejně zdravý jako ten můj.

Netvrdím, že nebyl excentrický — jeho způsob, jak choval kočku a provokoval ji tak dlouho, až mu v zuřivosti skočila do obličeje, nelze

nazvat jinak. Nikdy jsem nepochopil, proč to zvíře choval a jaké potěšení mu přinášelo zavírat se v místnosti s tím zachmuřeným, zlým tvorem. Pamatuji si, jak jsem jednou při světle lojové svíčky studoval rukopis a pohlédl na pana Wildea: dřepěl na vysoké stoličce a oči mu planuly vzrušením. Kočka, která dosud ležela u kamen, se k němu plížila. Než jsem stačil pohnout rukou, zvíře se přitisklo břichem k zemi, zachvělo se a skočilo na pána. Se skučením a prskáním se oba váleli po podlaze, škrábali se a kousali, dokud kočka nevydala pronikavý výkřik bolesti a nezmizela pod skříní. Pan Wilde se převálil na záda s přitaženými, zkroucenými končetinami, připomínajícími nožky umírajícího pavouka. Ano — byl bezpochyby excentrický.

Vylezl zpět na svou vysokou stoličku, hodil po mně zkoumavý pohled a otevřel velkou účetní knihu s ošoupanými rohy.

„Henry B. Matthew,“ četl. „Pomocný účetní ve firmě Wisot, Wisot & Co., obchod s církevními ozdobami. Obrátil se 3. dubna. Reputace poškozena kvůli dostihům. Známý podvodník. Reputaci obnovit do 1. srpna. Odměna pět dolarů.“

Otočil list a prstem přešel drobně popsané sloupce.

„P. Green Duesenberry, kazatel evangelické církve, Fairbeach, New Jersey. Reputace poškozena v laciných nevěstincích. Obnovit neprodleně. Odměna sto dolarů...“

Odkašlal si.

„...Obrátil se 6. dubna.“

„Zdá se tedy, že peníze vám nechybějí, pane Wilde?“ poznamenal jsem.

„Poslouchejte dál,“ řekl a znovu si odkašlal. „Paní K. Hamiltonová Chesterová z Chester Parku, New York. Obrátila se 7. dubna.“